

॥ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ ಭವತ್ಪಾದಾಚಾರ್ಯವಿರಚಿತಃ ತತ್ತ್ವವಿವೇಕಃ ॥

। ಹರಿಃ ಓಂ ।

ಸ್ವತಂತ್ರ ಪರತಂತ್ರಂ ಚ ಪ್ರಮೇಯಂ ದ್ವಿವಿಧಂ ಮತಮ್ ।
ಸ್ವತಂತ್ರೋ ಭಗವಾನ್ ವಿಷ್ಣುಃ ನಿರ್ದೋಷಾಖಿಲಸದ್ಗುಣಃ ॥ ೧ ॥

ದ್ವಿವಿಧಂ ಪರತಂತ್ರಂ ಚ ಭಾವೋಽಭಾವ ಇತಿರಿತಃ ।
ಪೂರ್ವಾಪರಸದಾತ್ವೇನ ತ್ರಿವಿಧೋಽಭಾವ ಇಷ್ಯತೇ ॥ ೨ ॥

ಭಾವಾಭಾವಸ್ವರೂಪತ್ವಾತ್ ನಾನೋನ್ಯಾಭಾವತಾ ಪೃಥಕ್ ।

ಚೇತನೋಽಚೇತನಶ್ಚೇತಿ ಭಾವಶ್ಚ ದ್ವಿವಿಧಃ ಸ್ಮೃತಃ ।
ನಿತ್ಯಮುಕ್ತಶ್ಚ ಸೃತಿಯುಕ್ ಪರತಂತ್ರೋಽಪಿ ಚೇತನಃ ॥ ೪ ॥

ದ್ವಿಧೈವ ಶ್ರೀನಿತ್ಯಮುಕ್ತಾಃ ಸೃತಿಯುಕ್ ಸ ದ್ವಿಧಾ ಮತಃ ।
ಮುಕ್ತೋಽಮುಕ್ತ ಇತಿ ಹ್ಯತ್ರ ಬ್ರಹ್ಮಾಂತಾ ಉತ್ತರೋತ್ತರಮ್ ॥ ೫ ॥

ಮುಕ್ತಾಃ ಶತಗುಣಾಃ ಪ್ರೋಕ್ತಾಃ ರಮಾ ತೇಭ್ಯೋಽಖಿಲೈರ್ಗುಣೈಃ ।
ನಿತ್ಯಂ ಬಹುಗುಣೋದ್ರಿಕ್ತಾ ತತೋಽನಂತಗುಣೋ ಹರಿಃ ॥ ೬ ॥

ಅಮುಕ್ತಾಸ್ತ್ರಿವಿಧಾಸ್ತತ್ರ ನೀಚಮಧ್ಯೋಚ್ಚಭೇದತಃ ।
ಮುಕ್ತಿಯೋಗ್ಯಾಸ್ತತ್ರ ಚೋಚ್ಚಾಃ ನಿತ್ಯಾವರ್ತಾಸ್ತು ಮಧ್ಯಮಾಃ ॥ ೭ ॥

ನೀಚಾ ನಿತ್ಯತಮೋಯೋಗ್ಯಾಃ ದ್ವಿಧೈವಾಚೇತನಂ ಮತಮ್ ।
ನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯತ್ವಭೇದೇನ ದೇಶಃ ಕಾಲಃ ಶ್ರುತಿಸ್ತಥಾ ॥ ೮ ॥

ಏಷಾಂ ವಿಕಾರೋಽನಿತ್ಯಃ ಸ್ಯಾತ್ ನಿತ್ಯಾ ಏವ ಹಿ ಚೇತನಾಃ ।
ಗುಣ ಕ್ರಿಯಾ ಜಾತಿಪೂರ್ವಾ ಧರ್ಮಾಃ ಸರ್ವೇಽಪಿ ವಸ್ತುನಃ ॥ ೯ ॥

ರೂಪಮೇವ ದ್ವಿಧಂ ತಚ್ಚ ಯಾವದ್ವಸ್ತು ಚ ಖಂಡಿತಮ್ ।

ಖಂಡಿತೇ ಭೇದ ಐಕ್ಯಂ ಚ ಯಾವದ್ವಸ್ತು ನ ಭೇದವತ್ || ೧೦ ||

ಖಂಡಿತಂ ರೂಪಮೇವಾತ್ರ ವಿಕಾರೋಽಪಿ ವಿಕಾರಿಣಃ |
ಕಾರ್ಯಕಾರಣಯೋಶ್ಚೈವ ತಥೈವ ಗುಣತದ್ವತೋಃ || ೧೧ ||

ಕ್ರಿಯಾಕ್ರಿಯಾವತೋಸ್ತದ್ವತ್ ತಥಾ ಜಾತಿವಿಶೇಷಯೋಃ |
ವಿಶಿಷ್ಟಶುದ್ಧಯೋಶ್ಚೈವ ತಥೈವಾಂಶಾಂಶಿನೋರಪಿ || ೧೨ ||

ಯ ಏತತ್ ಪರತಂತ್ರಂ ತು ಸರ್ವಮೇವ ಹರೇಃ ಸದಾ |
ವಶಮಿತ್ಯೇವ ಜಾನಾತಿ ಸಂಸಾರಾನ್ಮುಚ್ಯತೇ ಹಿ ಸಃ || ೧೩ ||

|| ಇತಿ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ ಭಗವತ್ಪಾದಾಚಾರ್ಯವಿರಚಿತಂ ತತ್ತ್ವವಿವೇಕ
ಪ್ರಕರಣಂ ಸಂಪೂರ್ಣಮ್ ||